

DECIZIE

20 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Tatiana Vieru

Judecătorii : Tamara Chișca-Doneva, Valentina Clevadî,
Oleg Sternioală, Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de către Svetlana Stratan,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Nicolai Buzu
împotriva Svetlanei Stratan cu privire la încasarea datoriei,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, prin care
a fost respins apelul declarate de către Svetlana Stratan și a fost menținută hotărîrea
Judecătoriei Orhei din 11 iulie 2014, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La 23 mai 2012, Nicolai Buzu a înaintat o cerere de chemare în judecată
împotriva Svetlanei Stratan cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii a indicat, că la 30 martie 2011 a împrumutat pîrîtei
suma de 17000 lei și 600 dolari SUA, aceasta eliberînd o recipisă în acest sens, iar
la 21 aprilie 2011 și la 30 mai 2011 i-a mai împrumutat sumele de 1300 euro și
respectiv 1400 dolari SUA.

Menționează reclamantul că la adresările sale sumele împrumutate nu i-au
fost restituite, prin ce i-au fost cauzate suferințe morale, evaluate de acesta la suma
de 50000 lei.

Cere Nicolai Buzu încasarea din contul Svetlanei Stratan a împrumutului în
sumă de 17000 lei, 600 dolari SUA și 2600 euro, repararea prejudiciului moral în
mărime de 50000 lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Orhei din 11 iulie 2014 acțiunea lui Nicolai Buzu
a fost admisă parțial. A fost încasat de la Svetlana Stratan în beneficiul lui Nicolai
Buzu datoria în mărime de 17000 lei, 600 dolari SUA și 2600 euro, cheltuielile de
judecată în sumă de 2970 lei, precum și în beneficiul statului taxa de stat în mărime
de 1745 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 18 iulie 2014 și ulterior la 03 noiembrie 2014, Svetlana Stratan a declarat
apel împotriva hotărîrii primei instanțe, cerînd admiterea apelului, casarea hotărîrii
primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015 a fost respins
apelul declarat de Svetlana Stratan și menținută hotărîrea primei instanțe.

La 22 ianuarie 2016, Svetlana Stratan a declarat recurs împotriva deciziei
instanței de apel, cerînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și

hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri de respingere integrală a acțiunii.

Recurenta, Svetlana Stratan, în motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel pe care o consideră ilegală deoarece instanța a încălcat și a aplicat eronat normele de drept material și că a apreciat arbitrar probele administrate la actele pricinii.

Menționează că instanța de apel cu încălcarea prevederilor art. 118 alin.(1) CPC, art. 130 alin. (1) CPC, art. 240 alin. (1) CPC și art. 373 CPC nu a verificat circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, nu a verificat legalitatea hotărîrii în întregul ei și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de apel a apreciat arbitrar conținutul cererilor din 30 martie 2011, 21 aprilie 2011 și 30 mai 2011 și greșit a conchis că apelanta a primit cu împrumut de la intimat sumele de 1700 lei, 600 dolari SUA, 1300 euro și 1300 euro, pe care s-a obligat să le restituie timp de 6 luni din momentul întocmirii recipisei din 29 decembrie 2011.

Intimatul nu a prezentat nicio probă ce ar confirma existența contractului de împrumut între Nicolai Buzu și Svetlana Stratan, iar instanțele de judecată au admis acțiunea din considerentul că Svetlana Stratan nu a demonstrat că nu a fost încheiat contractul de împrumut. Consideră că sarcina probațiunii existenței contractului de împrumut este pusă în sarcina reclamantului și nu a pîrîtului.

În cererile scrise de reclamant nu este indicată existența relațiilor contractuale dintre părți, nu sunt adresate intimatului/reclamant, nu este indicat că bani au fost primiți.

Mai mult, semnăturile pe cereri nu sunt a Svetlanei Stratan, în cereri sunt corectări de majorare ale sumelor indicate inițial și adăugări ce nu sunt confirmate de Svetlana Stratan, semnăturile Zinaidei Stratan nu sunt efectuate de aceasta, o cerere este întocmită din numele Paulinei Balițchi.

În consecință, consideră că atât instanța de fond cât și instanța de apel greșit au constatat existența între părți a relațiilor contractuale de împrumut și ca consecință greșit au dispus încasarea de la ea a sumelor pretinse de reclamant.

În conformitate cu art.434 alin.(1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei redactate.

La caz, instanța de recurs consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din recursul depus rezultă că, recurenta au luat cunoștință de decizia instanței de apel motivată la data de 26 noiembrie 2015, iar cererea de recurs a fost depus de aceasta la data de 22 ianuarie 2016.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel cu trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

Pe parcursul judecării pricinii s-a stabilit că Nicolai Buzu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Svetlanei Stratan prin care a solicitat încasarea sumei de 17000 lei, 600 dolari SUA și 2600 euro împrumut, repararea

prejudiciului moral în mărime de 50000 lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

S-a mai stabilit că reclamantul Nicolai Buzu solicită încasarea împrumutului în temeiul unei recipise și anume că la 30 martie 2011 a împrumutat Svetlanei Stratan suma de 17000 lei și 6000 dolari SUA, iar la 21 aprilie 2011 și la 30 mai 2011 i-a mai împrumutat sumele de 1300 euro și respectiv 14000 dolari SUA.

Fiind investită cu judecarea pricinii în fond, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, admitând parțial acțiunea cu încasarea din contul Svetlanei Stratan în beneficiul lui Nicolae Buzu a datoriei în mărime de 17000 lei, 600 dolari SUA și 2600 euro, precum și cheltuielile de judecată, în rest pretențiile au fost respinse.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție este una greșită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (4) CPC, ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Mai mult art. 239 CPC, prevede că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța î-și întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

De asemenea, concluziile instanței expuse în hotărâre trebuie să coincidă cu probele administrate și admise de către instanță, să fie clare, complete, expuse într-o consecutivitate logică.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi și dispozițiilor conținute în art. 373 alin. (5) CPC, instanța de apel judecând apelul nu s-a pronunțat și nu a combătut toate argumentele invocate în cererea de apel de către Svetlana Stratan, inclusiv

celor aduse în dezacordul cu hotărârea primei instanțe, dar a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, remarcând în mod general unele probe reținute de prima instanță, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

Astfel, instanța de apel a apreciat arbitrar conținutul cererilor-recipiente din 30 martie 2011, 21 aprilie 2011, 30 mai 2011 și pripit a conchis că apelanta a primit cu împrumut de la intimat sumele de 17000 lei, 600 dolari SUA, 1300 euro și 1300 euro pe care s-a obligat să le restituie timp de 6 luni din momentul întocmirii cererilor-recipiente.

Asta deoarece existența contractului între părți trebuie să fie cert, fără careva presupuneri sau concluzii ale instanței, iar sarcina probațiunii existenței contractului de împrumut este pusă pe seama reclamantului, dar nu se prezumă existența contractului de împrumut pînă cînd pîrîtul nu va demonstra contrariul.

Din recipientele scrise de recurent nu este indicată existența relațiilor contractuale dintre părți, nu sunt adresate intimatului/reclamant nu este indicat că banii au fost primiți.

Mai mult, deși prin Raportul de expertiză nr. 1844 din 21 octombrie 2013 este stabilit că semnăturile de pe recipiente sunt ale Svetlanei Stratan, în cereri – recipiente sunt corectări de majorare a sumelor indicate inițial ce nu sunt confirmate de Svetlana Stratan, semnăturile efectuate de Zinaida Stratan nu sunt efectuate de aceasta, iar o cerere este întocmită din numele Paulinei Balițchi.

În astfel de circumstanțe, instanța de recurs consideră că în speță, instanța de apel a aplicat greșit prevederile art. 512, 513, 514, 572, 867 și 871 Codul civil, deoarece nu a stabilit faptul primirii de către Svetlana Stratan a sumelor sus-indicate și, în consecință nu a constatat existența obligației acesteia de a le restitui.

Instanța de apel a respins argumentul apelantei precum că Nicolai Buzu nu are calitatea de creditor, deoarece intimatul, deține originalul acestor recipiente, or din recipientele și cererile anexate la dosar nu rezultă faptul încheierii contractului de împrumut, părțile contractului, suma concretă a împrumutului primit. Cu atît mai mult ca parte a solicitării primirii banilor într-o cerere este indicată Paulina Balițchi, iar instanțele de judecată au dispus încasarea sumelor de la Svetlana Stratan.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, faptul încheierii contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat între părți (împrumutat și împrumutător) prin telegrame, telefonograme, solicitare scrisă din partea împrumutatului de amînare a termenului achitării împrumutului, scrisoare – garanție cu afirmația că împrumutul va fi restituit și altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat.

Or, conform. 138 alin. (4) CPC, înscrisurile care confirmă încheierea contractului de împrumut se depun în instanța de judecată în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicîndu-se modul de aflare a originalului.

Recipienta sau alt înscris nu pot servi drept temei pentru încasarea sumei împrumutului dacă aceste înscrisuri nu conțin informații despre părțile contractului de împrumut și despre suma concretă a împrumutului. Mai reține instanța de recurs că înscrisul respectiv reprezintă expunerea unui act juridic civil și, în consecință urmează să corespundă exigențelor legale, inclusiv la clauzele esențiale ale acestuia.

Astfel, din materialele cauzei nu este clar în baza căror probe pertinente instanța de apel a ajuns la concluzia, că recurenta Svetlana Stratan urmează să restituie datoria intimatului Nicolai Buzu conform recipiselor anexate la dosar în sumă de 17000 lei, 600 dolari SUA, 2600 euro.

În conexiunea celor descrise se constată că instanța de apel a soluționat cauza superficial și unilateral, astfel un asemenea act de dispoziție nu are putere de convingere, fapt ce denotă netemeinicia acestuia.

În această ordine de idei este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, cât și admiterea unor încălcări vădite, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestui, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt și de drept, care, este diferită de la caz la caz.

Iar, în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Svetlana Stratan.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Nicolai Buzu împotriva Svetlanei Stratan cu privire la încasarea datoriei, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru